

Fiche 3: Mededeling betreffende evaluatie resultaten EOF

Titel:

(1) Mededeling van de Commissie aan de Raad betreffende de evaluatie van de resultaten van het EOF en voorstel voor het vrijgeven van de voorwaardelijke saldi van het negende Europees Ontwikkelingsfonds. Na een positieve beoordeling door de Raad van deze evaluatie zal de Raad een besluit nemen over de bij de Mededeling gevoegde voorstellen tot:

(2) vrijgeving van een tweede tranche van € 250 miljoen van het voorwaardelijk bedrag van € 1 miljard uit het negende Europees Ontwikkelingsfonds voor de ACS-EU-waterfaciliteit;

(3) vrijgeving en gebruik van € 18 miljoen van het voorwaardelijk bedrag van € 1 miljard uit het negende Europees Ontwikkelingsfonds voor de financiering van het nationale indicatieve programma van Oost-Timor in de periode 2006-2007;

(4) vrijgeving en gebruik van het resterende bedrag van € 482 miljoen van het voorwaardelijk bedrag van € 1 miljard uit het negende Europees Ontwikkelingsfonds voor samenwerking met de landen van Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan;

(5) en over het standpunt van de Gemeenschap in de ACS-EG-Raad van ministers over een besluit inzake het gebruik van de resterende middelen voor lange-termijnontwikkeling en van de middelen van de Investeringsfaciliteit van het negende Europees Ontwikkelingsfonds voor de financiering van het EU-Energie-initiatief, de bijdragen tot de financieringsfaciliteit voor verzekeringsregelingen voor de internationale handel in basisproducten, de aanpassing aan de nieuwe EU-voorschriften inzake sanitaire en fytosanitaire controles op veevoeder en voedingsmiddelen, de versterking van de Afrikaanse Unie en een bijdrage tot het Versneld initiatief inzake onderwijs voor iedereen;

6) over het door de Gemeenschap binnen de ACS-EG-Raad van ministers in te nemen standpunt ten aanzien van het gebruik van de toewijzing voor lange-termijnontwikkeling en de middelen van de Investeringsfaciliteit van het negende Europees Ontwikkelingsfonds voor de tweede tranche voor de ACS-EU-waterfaciliteit.

Datum Raadsdocument: 21 februari 2005

Nr Raadsdocument: 6589/05

Nr. Commissiedocument: COM(2005)51

Eerstverantwoordelijk ministerie: Buitenlandse Zaken i.o.m. FIN, VROM, EZ, BZ, LNV

Behandelingstraject in Brussel: ACS Werkgroep, Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen.

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

De financiële bijstand van de Gemeenschap aan de landen van Afrika, het Caribische Gebied en de Stille Oceaan (ACS-landen) omvat een bedrag van € 13,5 miljard uit het negende Europees Ontwikkelingsfonds (EOF). Bepaald is dat van dit totaalbedrag een bedrag van € 1 miljard pas mag worden vrijgegeven op basis van een evaluatie van de resultaten van het EOF, waarin o.a. wordt nagegaan in welke mate de vastleggingen en betalingen zijn gerealiseerd.

De mededeling bevestigt dat de hervormingen die de Commissie in 2000 heeft opgestart in de afgelopen jaren tot betere (financiële) resultaten hebben geleid, gemeten aan het niveau van vastleggingen en betalingen. De financiële resultaten van het EOF in 2003 waren beter dan ooit tevoren. Deze positieve trend is verder versterkt na de evaluatie van de landenstrategieën van 2004. In de mededeling wordt geconcludeerd dat de middelen van het negende EOF, met inbegrip van de uit eerdere EOF's overgedragen resterende middelen, tegen eind 2007 volledig zullen zijn vastgelegd.

Voor de allocatie van het voorwaardelijke miljard, doet de Commissie, aanvullend op de reeds geprogrammeerde hulp, een aantal voorstellen ter financiering van nieuwe internationale initiatieven en ter additionele financiering van reeds bestaande internationale verplichtingen. Het gaat hier om de volgende voorstellen:

€250 miljoen voor de waterfaciliteit.

In maart 2004 besloot de Raad reeds tot vrijmaking van een eerste tranche van €250 miljoen voor de waterfaciliteit, waarbij zij aantekende dat op basis van de evaluatie van het EOF nogmaals €250 miljoen zou kunnen worden vrijgemaakt. De Commissie stelt nu de vrijmaking van de tweede tranche van € 250 miljoen van de waterfaciliteit voor.

€ 18 miljoen voor de financiering van het nationaal indicatief programma van Oost-Timor.

Oost-Timor zal na ratificering van de Overeenkomst van Cotonou in 2005 volwaardig lid van de ACS-groep worden. Het land zal, als gevolg van de ondertekening, geen aanspraak meer kunnen maken op de middelen uit de ALA verordening.

€250 miljoen voor de ACS-EU-energiefaciliteit.

Op de Wereldtop over duurzame ontwikkeling in Johannesburg in 2002 is het EU-energie-initiatief voor armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling (EUEI) gelanceerd. In dit verband heeft de Commissie onlangs een mededeling gepubliceerd om voor € 250 miljoen een energiefaciliteit in de ACS-regio op te zetten. Deze faciliteit is door de Commissie aangekondigd op de conferentie Energy for Development (12-14 december 2004). Met deze faciliteit wordt mede invulling gegeven aan de follow-up van de conferentie.

€64 miljoen voor het Centre for the Development of Agriculture (CTA) en het Centre for the Development of Enterprise (CDE).

Beide organisaties zijn met de Overeenkomst van Cotonou opgericht en hebben €14 respectievelijk €18 miljoen per jaar voor een periode van vijf jaar ter beschikking gekregen. Omdat voor 2006 en 2007 nog niet in financiering was voorzien, stelt de Commissie voor om deze jaren uit het voorwaardelijke miljard te financieren.

€ 25 miljoen als bijdrage aan de internationale financieringsfaciliteit voor de beheersing van prijsrisico's voor basisproducten (*Commodity Risk Management*) als vastgesteld in artikel 68, lid 5, van de Overeenkomst van Cotonou.

Dit instrument dient om de beheersing van prijsrisico's voor basisproducten te dekken door tijdelijke cofinanciering van premies voor ACS-landen. Dit voorstel dient te worden gezien in het licht van het door de Raad geaccordeerde EU-actieplan betreffende ketens van landbouwbasisproducten, afhankelijkheid en armoede en het partnerschap tussen de EU en Afrika ter ondersteuning van de ontwikkeling van de katoensector.

€30 miljoen ter aanpassing aan de nieuwe EU-voorschriften voor sanitaire en fytosanitaire controles op veevoeder en voedingsmiddelen.

De Commissie stelt voor om, in het licht van coherentie van EU beleid (artikel 12 van de Overeenkomst van Cotonou) de ACS-landen te ondersteunen in de meest dringende aanpassingen en maatregelen die zij moeten nemen n.a.v. de in januari 2006 in werking tredende verordening betreffende officiële controles van diervoeders en voedingsmiddelen.

€ 50 miljoen ten behoeve van een pan-Afrikaans steunprogramma voor de Afrikaanse Unie.

Gelet op het toenemend belang van de Afrikaanse Unie op het gebied van vredeshandhaving en conflictpreventie, de bevordering van regionale integratie en het goed bestuur, en de positieve reactie van de Raad op de mededeling over een versterkte EU-Afrika dialoog stelt de Commissie voor om een aanvullend bedrag voor een pan-Afrikaans steunprogramma uit te trekken. Dit programma richt zich onder meer op versterking van de doeltreffendheid en operationele capaciteit van de instellingen van de Afrikaanse Unie.

€ 63 miljoen voor het versneld onderwijsinitiatief.

Het versneld initiatief onderwijs voor iedereen is een mondiaal partnerschap, dat medio 2002 is gelanceerd om landen met een laag inkomen te helpen bij het bereiken van de millennium-ontwikkelingsdoelstellingen inzake onderwijs. Aangezien het onmogelijk is gebleken via de herziening van de individuele landenprogramma's in 2004 systematische steun voor het versneld onderwijsinitiatief te verstrekken, stelt de Commissie voor dit bedrag uit de voorwaardelijke € 1 miljard ter beschikking te stellen.

Rechtsbasis van het voorstel: Overeenkomst van Cotonou, Verklaring XVIII

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Raad besluit met unanimiteit, geen rol voor EP.

Instelling nieuw Comitologie-comité: Nee.

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit: Voorstellen zijn in lijn met de door de Raad aangenomen verklaring bij de Overeenkomst van Cotonou en doorstaan derhalve de subsidiariteittoets.

Proportionaliteit: Voorstellen zijn eveneens proportioneel t.a.v. het te bereiken doel (armoedebestrijding).

Consequenties voor de EU-begroting:

Geen. Het EOF wordt intergouvernementeel gefinancierd en valt daarmee buiten de EU-begroting. De mogelijke besteding van het voorwaardelijke miljard valt binnen het totale kader van het negende EOF (€ 13.8 mld).

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

Geen. De Nederlandse afdrachten aan het EOF over de looptijd van 2000 tot en met 2007 staan vast en bedragen in totaal ongeveer € 720 mln. De eventuele allocatie van bovenstaande voorstellen heeft geen gevolgen voor de hoogte van deze afdracht. De Nederlandse bijdrage aan het voorwaardelijke miljard bedraagt € 52,2 miljoen.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): geen

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: n.v.t.

Consequenties voor ontwikkelingslanden:

Met de vrijmaking van het voorwaardelijke miljard uit het negende EOF wordt een aantal belangrijke internationale initiatieven ondersteund, die de ontwikkeling van de ACS-landen naar verwachting ten goede zal komen.

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Hoewel de hervormingen van de diensten van de Commissie recentelijk zijn voltooid, en het daarom te vroeg is om hierover een definitieve waardering uit te spreken, lijken deze tot structurele verbeteringen te leiden, zowel in het financiële beheer als in de programmering en op het uitvoerende vlak. Dit komt tot uiting in stijgende EOF- uitgaven. Nederland is van mening dat de Commissie op steeds effectievere en efficiëntere wijze EOF-middelen inzet. Echter, dit laat onverlet dat kwaliteit en effectiviteit van de hulp in de rapportage van de Commissie nog te weinig in output gerichte resultaten wordt uitgedrukt. In dit opzicht vind Nederland de prestatiemeting, die als voorwaarde dient voor de vrijmaking van het miljard, onvoldoende.

De Commissie heeft in een toelichtend werkdocument aangegeven in toenemende mate haar hulpinspanningen op output te willen gaan meten (en minder op input) en de effectiviteit van de programma's te relateren aan de mate waarin zij bijdragen aan de Millennium Doelstellingen. De interne hervormingen van de Commissie gaan dan ook onverminderd door. Nederland zal de prestaties van het EOF en de uitvoering van programma's en projecten gefinancierd door het EOF nauwlettend blijven volgen, waarbij speciale aandacht zal worden besteed aan het complementaire karakter van de Communautaire hulp en de coördinatie en harmonisatie met andere doneren. Nederland verlangt, aanvullend op de reeds gepresenteerde prestatiemeting, meer informatie over de resultaten van de hulpinspanningen van de Commissie alvorens over te gaan tot vrijmaking van het voorwaardelijke miljard. Nederland denkt hierbij bijvoorbeeld aan additionele informatie over de bijdrage die het EOF heeft geleverd aan het bereiken van de Millenniumdoelstellingen.

Nederland erkent tegelijkertijd de noodzaak van de door de Commissie gepresenteerde financieringsvoorstellen en is bereid, na afronding van de discussie over de prestatiemeting, te spreken over de besteding van het voorwaardelijke miljard op basis van de verschillende voorstellen. Deze bespreking zal echter niet vooruitlopen op het besluit om het voorwaardelijke miljard al dan niet vrij te geven.

Ten aanzien van de verschillende financieringsvoorstellen geldt het volgende:

- Waterfaciliteit

Nederland staat ten principale positief tegenover het voorstel van de Commissie om een tweede tranche van €250 miljoen vrij te maken voor de EU waterfaciliteit. Alvorens het voorstel om een tweede tranche vrij te maken goed te keuren, wenst Nederland aanvullende informatie over de allocatie en besteding van de eerste tranche van €250 miljoen. Nederland vraagt zich eveneens af of de ACS-landen voldoende capaciteit hebben om in korte tijd €500 miljoen voor water gerelateerde programma's te absorberen.

- Oost-Timor

Nederland kan instemmen met de toekenning van €18 miljoen voor Oost-Timor als nieuw lid van de ACS-groep. Financiering uit het voorwaardelijke miljard is de beste optie. Nederland is geen voorstander van het 'ophogen' van het huidige negende EOF.

- Energiefaciliteit

Nederland staat eveneens positief tegenover de toekenning van €250 miljoen voor een EU Energiefaciliteit. De Commissie publiceerde reeds in oktober 2004 haar voorstel hiertoe. Nederland is van mening dat met de Energiefaciliteit op een goede wijze invulling kan worden gegeven aan de afspraken zoals die op de WSSD in Johannesburg zijn gemaakt. Nederland zal de Commissie verzoeken zo veel mogelijk aansluiting te vinden bij bestaande initiatieven en de Energiefaciliteit en Waterfaciliteit daar waar mogelijk in samenhang in te zetten.

- Centre for the Development of Agriculture (CTA) en het Centre for the Development of Enterprise (CDE).

Nederland gaat akkoord met de continuering van de financiering van het CDE en het CTA. Het is echter wel vreemd dat het Financieel Protocol niet duidelijk maakte dat het oorspronkelijke budget voor de periode t/m 2007 gold. Internationale financieringsfaciliteit voor de beheersing van basisproductrisico's.

- Bijdrage aan de internationale financieringsfaciliteit voor de beheersing van prijsrisico's voor basisproducten

Nederland onderschrijft het belang van het EU-actieplan betreffende ketens van landbouwbasisproducten, afhankelijkheid en armoede en het partnerschap tussen de EU en Afrika ter

ondersteuning van de ontwikkeling van de katoensector en zou vanuit dit perspectief de financiering kunnen ondersteunen.

- Sanitaire en phyto-sanitaire aanpassingen.

Nederland is voorstander van een coherent beleid t.a.v. de ACS landen en accepteert in dat licht de ondersteuning voor aanpassing aan de nieuwe sanitaire en phyto-sanitaire regels van de EU. Nederland vraagt zich af op basis van welke criteria de Commissie deze hulp zal verdelen onder de ACS-landen en op welke producten en markten de hulp zich zal richten.

- Ondersteuning Afrikaanse Unie (AU)

Nederland hecht grote waarde aan de ondersteuning van de Afrikaanse Unie. Met name op het gebied van vredeshandhaving en conflictpreventie vervult de Afrikaanse Unie een zeer positieve rol. De AU kampt echter met grote capaciteitsproblemen. Nederland zou graag een gedetailleerder voorstel ter ondersteuning van de AU willen ontvangen alvorens een akkoord te geven.

- Versneld onderwijsinitiatief

Nederland verwelkomt ondersteuning van het onderwijsinitiatief in het algemeen, maar zou aanvullende informatie willen ontvangen over de wijze waarop het bedrag zal worden ingezet.

Algemene opmerkingen over de financieringsvoorstellen:

- Nederland zal de Commissie vragen eventuele behoeften van de ACS-landen in het kader van de EPA-onderhandelingen (Economic Partnership Agreement) te onderzoeken.
- Verder zal Nederland de Commissie verzoeken een volledig overzicht te verschaffen van de nog niet gealloceerde reserves en van de middelen die niet aangewend kunnen worden als gevolg van politieke crises of andere bijzondere omstandigheden binnen het negende EOF. Nederland vraagt zich af of het wel wenselijk is om het voorwaardelijke miljard volledig te alloceren, terwijl er zich in de komende twee jaar nog andere onvoorziene omstandigheden kunnen voordoen. Het lijkt verstandiger om nu nog enige marge te behouden.
- Nederland zet met het oog op bovenstaande verdeling van het voorwaardelijke miljard vraagtekens bij de aanwending van middelen uit het voorwaardelijke miljard die aanvankelijk voor de Investeringsfaciliteit (IF) van de Europese Investeringsbank (EIB) zouden worden gebruikt. Het IF lijkt als gevolg van bovenstaande voorstellen minder dan de voorziene €2,2 miljard te ontvangen. Nederland kan hier op zich mee leven, maar zou graag zien dat het bedrag dat beschikbaar is voor rentesubsidies en technische assistentie iets verhoogd wordt met middelen uit het voorwaardelijke miljard.